

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Česlovas Bauža  
Petras Setkauskis

LIETUVOS  
VALSTYBINGUMAS  
XX AMŽIUJE

*Atkūrimas ir  
tęstinumas*

Vilniaus universiteto leidykla  
2002

# *Turinys*

PRATARMĖ / 5

IVADAS / 6

## 1. MODERNIOJI TAUTA IR LIETUVOS VALSTYBINGUMO ATKŪRIMAS

Geopolitinė padėtis Pirmojo pasaulinio karo metais / 15

Tautiniai siekiai virsta politiniais reikalavimais / 20

Radikalių sprendimų ir kompromisų pusiausvyra / 26

Valstybingumo legitimumo problema. Lietuvos valstybė  
*de facto* ir *de jure* / 31

## 2. TAUTOS SUVERENITETO NUSLOPINIMAS. OKUPACIJA IR ANEKSIJA

Nepriklausomybės netektis / 41

Krašto sovietizacija ir tarptautinė izoliacija / 45

Lietuva komunistinio režimo gniaužtuose / 54

## 3. DEMOKRATINIO PASAULIO REAKCIJA. SIMBOLINIS VALSTYBINGUMO TĘSTINUMAS

Lietuva Vakarų valstybių politikoje / 60

Nepriklausomybės metų diplomatijos tęstinumas / 68

Išsivijos politinių nuostatų kaita. „Tiltų statyba su Lietuva“ / 74

#### 4. TAUTINIO PASIPRIEŠINIMO IŠTAKOS

Rezistencijos formų kaita / 89

Dvasinė opozicija komunizmui / 94

Žmogaus teisių gynimo organizacijos / 98

Katalikų Bažnyčios priešinimasis komunistų valdžiai / 103

#### 5. TAUTINIS ATGIMIMAS IR IŠSIVADUOJAMASIS JUDEJIMAS

Komunistinio režimo TSRS krizė ir M. Gorbačiovo pertvarka / 108

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio įsikūrimas / 114

Idėjinio ir politinio pliuralizmo pradžia / 126

#### 6. LKP POLITINIO VIEŠPATAVIMO PABAIGA

Komunistų ortodoksų ir reformatorių priešprieša / 131

Eurokomunizmo ir nebolševizmo atmainos Lietuvoje / 140

#### 7. PARLAMENTINIS NEPRIKLAUSOMOS

##### VALSTYBĖS ATKŪRIMO KELIAS

Sąjūdininkai TSRS liaudies deputatų suvažiavime / 142

LTSR ekonominio savarankiškumo siekiai / 145

Nepriklausomybės idėja užvaldo Lietuvą / 147

Aukščiausioji Taryba – legitiminis parlamentas / 152

Politiniai ir teisiniai valstybingumo atkūrimo aktai / 154

#### 8. TSRS IR LIETUVOS SANTYKIŲ KOLIZIJA

Ekonominė blokada ir politikos moratoriumas / 158

Vidaus opozicija K. Prunskienės vyriausybei / 165

M. Gorbačiovo ultimatumas ir TSRS agresijos padariniai / 170

#### 9. KOMUNISTINIO PUČO PRALAIMĖJIMAS MASKVOJE.

##### LIETUVA GRĮŽTA Į EUROPA

Komunizmo restauracijos nesėkmė / 177

Lietuvos tarptautinis pripažinimas / 179

Nauji geopolitikos prioritetai / 181

IŠVADOS / 186

SUMMARY / 194